RAHANDUSMINISTEERIUM

Pr Kaie Karniol
Peakontrolör
Finantsauditi osakond
Riigikontroll

Teie 15.07.2002 nr 2-7.1-FA/02/1232

Meie 26.07.2002 nr III-2.12/1923

Kontrollaruande eelnõu

Läbi vaadanud Teie 15.07.2002.a. kirjaga nr 2-7.1-FA/02/1232 saadetud Riigikontrolli 15.07.2002.a. kontrollaruande eelnõu nr 2-4/02/13 Rahandusministeeriumi 2001.aasta raamatupidamise aastaaruande ja riigieelarve täitmise aruande kohta, esitame oma vastulaused vastavuses eelnõu numeratsiooniga.

2.1.1. Rahandusministeerium ei ole nõus Teie poolt esitatud väitega, et riigikassa osakond peab raamatupidamise arvestust õigusliku aluseta. Vastavalt Raamatupidamise seaduse §-le 16 on raamatupidamiskohustuslane kohustatud koostama raamatupidamise sise-eeskirjad, mis kirjeldavad majandustehingute dokumenteerimist, varade ja arvelduste inventeerimist, dokumendikäivet, raamatupidamisregistrite pidamist, kontoplaani, koodide ja lühendite kasutamist, vara liigitamise kriteeriumide põhi- ja käibevaraks, automatiseeritud andmetöötluse süsteeme, raamatupidamise dokumentide säilitamist ning aruannete koostamise korda. Vastavalt raamatupidamise sise-eeskirja §-le 4 jagatakse majandustehingud 3 tasandiks. Sellest tulenevalt peab riigikassa osakond arvestust I tasandi (riigi) tehingute üle ning finants- ja haldusosakonna finantstalitus II tasandi (ministeeriumi kui asutuse) tehingute üle.

2.1.1.1. Oleme Teie poolt esitatud seisukohaga nõus, et Nordea Pangas ning Hansapangas olevate Maailmapanga granti vahendite saldo kajastub riigi koondbilansis ning teeme 2002.a. algsaldodesse parandused.

2.1.1.2. Rahandusministeerium on antud probleemist teadlik ja üritab saada sellele lahenduse koostöös riigiraamatupidamise ümberkorraldamiseks loodud töökomisjoniga

2.1.2. Rahandusministeerium, kui riigiraamatupidamist reguleerivate määruste väljaandja, ei ole nõus Teie poolse määruse tõlgendusega. Juhime tähelepanu, et annetatud kapitali puhul kehtib kaks arvestuspõhimõtet. Rahandusministri 06.12.2001 määrusega nr 105 ei ole kehtetuks tunnistatud Rahandusministri 18.05.2000 määrust nr 44. Oleme seisukohal, et Rahandusministri 06.12.2001 määrus nr 105 § 31 on mitmeti mõistetav. Seetõttu lähtusime varade üleandmisel sarnaselt kohaliku omavalitsuste üksustele (vt Rahandusministri 18.05.2000 määrus nr 44 § 2 lg 15 punkt 5). Nimetatud määrus sätestab, et kui põhivara antakse üle teisele riigiasutusele valitsemisala siseselt, siis konteeritakse seda kapitali konto kaudu. Väljaspool valitsemisala teiselt riigiasutuselt tasuta saadud varad kajastatakse aga, kui annetatud kapital

RIIGIKONTROLL
Kuupäev 29.07.02 Reg nr 2-7.1-FA/02/1232-2

Suur-Ameerika 1
15006 Tallinn

Telefon: (0) 611 3558
Faks: (0) 696 6810
http://www.fin.ee

E-post: info@fin.ee
kantselei@fin.ee

Reg. kood 70000272

2.1.3. Rahandusministeerium ei nõustu Teie poolt esitatud väitega. Juhime tähelepanu, et Rahandusministeeriumi 06.12.2001 määrusega nr 105 kinnitatud raamatupidamise bilansis ei kajastata Teie poolt mainitud rida "Inventar, masinad, ja seadmed, soetusmaksumuses". Oleme seisukohal, et Rahandusministeeriumi 2001.a. aastaaruande bilansikirje "Muu inventar, tööriistad, sisseseade ja muud (soetusmaksumus)" 19 834 976,31 krooni on õigesti kajastatud.

2.1.4. Rahandusministeerium ei ole nõus Teie poolt esitatud väitega finantsinvesteeringu väärtuse tegelikust madalamast hinnast. Mitterahalise sissemakse hindamine on teostatud kooskõlas "Äriseadustiku" § 249 ja Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsi (edaspidi RKAS) põhikirja punktiga 2.5. Kinnisvaraeksperdi ülesandeks on määrata objekti harilik väärtus hindamise ajal, ehk teiste sõnadega turuväärtus, mille eest võiks vajaduse korral seda objekti võõrandada. Siinjuures peab ekspert arvestama nii positiivseid kui ka negatiivseid faktoreid, mis mõjutavad turuhinda, kuid samal ajal nad raamatupidamises fikseeritud jääkmaksumust mingi moel mõjutada ei saa. Vastavalt ÄS § 249 lõikele 3 kontrollib mitterahalise sissemakse väärtuse hindamist audiitor ja esitab arvamuse selle kohta, kas sissemakse vastab käesoleva seadustiku §-s 248 nimetatud nõuetele.

Eeltoodust lähtuvalt, kui keegi kahtleb eksperthinnangute õigsuses, seab ta kahtluse alla audiitori pädevuse. Samas ei saa hindajatel ega audiitoritel olla mingit isiklikku huvi objektide ebaõigeks hindamiseks, kuivõrd vastavalt ÄS § 249 lõikele 4 vastutavad mitterahalise sissemakse ebaõige hindamisega tekitatud kahju eest seda hinnanud isikud ja hindamist kontrollinud audiitor solidaarselt.

2.1.5. Rahandusministeerium jääb oma seisukoha juurde. Oracle litsentside omanik on Rahandusministeerium ning seetõttu kuuluvad kajastamisele ministeeriumi bilansis (kuigi kasutaja on Maksuamet). Rahandusministeeriumi juhtkond on võtnud vastu põhimõttelise otsuse Rahandusministeeriumi ja tema valitsemisala infotehnoloogia tugiteenuste (s.h. serverite haldamine) tsentraliseerimise kohta Rahandusministeeriumisse.

2.1.6. Marge Laast esitas lähetuskulude aruande 10.05.2002. Kuna selleks ajaks oli 2001.a. aastaaruanne kinnitatud ja esitatud, ei olnud enam võimalik aruannet muuta ning seetõttu on antud lähetuskulud kajastatud 2002. aasta kuludes. Rahandusministeerium ei ole nõus Teie poolt esitatud väitega, et ministeerium ei ole oma nõudeid aasta lõpu seisuga inventeerinud. Vastavalt Rahandusministri 06.12.2001 määrusele nr 105 inventeeris Rahandusministeerium aasta lõpu seisuga oma nõuded (s.h. ka nõue Marge Laasti vastu).

2.1.7. Esitatud väide ministeeriumi kõigi tulude mitte kajastamisest on alusetu ja faktidega põhjendamata. Statistikaamet ei ole kasutanud põllumajandusloenduse ajal ministeeriumi piirkondlike riigikassade büroopindu. Piirkondlike riigikassade pinda kasutab ministeerium reeglina vastavalt vara tasuta kasutamise lepingule või rendilepingule. Lepingu alusel tasub ministeerium kommunaalkulude ja rendi eest. Ministeerium ei ole Statistikaametile piirkondlike riigikassade büroopindu kasutusse andud ega allrentinud. Seega ei ole ministeerium ka tulu saanud.

2.2. Teie poolt esitatud väide, et 2001.a. riigieelarve täitmise aruanne ei ole olulises osas kooskõlas riigieelarve seadusega ja seadusega 2001.aasta riigieelarve, on alusetu ja faktidega põhjendamata. Riigkontroll ei ole välja toonud ühtegi seaduse paragrahvi, mille vastu minsiteerium eksinud on. Punktis 2.1.1. nimetatud asjaolud ei mõjuta mingilgi määral riigieelarve täitmise aruannet ning ei ole vastuolus riigieelarve seadusega. Riigieelarve täitmise aruanne koostatakse vastavalt iga-aastasele kinnitatud eelarvele.

2.3.1. Rahandusministeerium on tähelepanekuga nõus ja 2002.aasta algsaldodesse viiakse sisse parandused.

2.3.2. Rahandusministeerium ei ole nõus Teie poolt esitatud väitega, et pankrotistunud ettevõtetele väljamakstud hüvitiste kohta arvestust ei peeta. Vastavat arvestust peab juriidilise osakonna riigi nõuete talitus.

2.3.4. Rahandusministeerium on VERP "jõukirjetest" teadlik. Kuid raamatupidamise süsteem ei võimalda selliste kirjete tegemist. Parandusi algdokumendil on tehtud otse vastavalt raamatupidamise seadusele paranduskannetega ning õiendi alusel. Seega tagab Rahandusministeeriumis kehtiv süsteem, et omavolilisi "jõukirjeid" ei tehta ning täidetakse raamatupidamise seadust.

2.4.1. Rahandusministeerium lahendab antud probleemi koostöös riigiraamatupidamise ümberkorraldamiseks loodud töökomisjoniga.

2.4.2. Rahandusministeerium ei ole Teie ettepanekuga nõus. Juhime tähelepanu, et Rahandusministri 06.12.2001 määruse nr 105 kinnitatud raamatupidamise bilansis ei kajastata bilansikirjet "Inventar, masinad ja seadme".

2.4.3. Rahandusministeeriumi 2002.a. tööplaanis on ülesandeks oma põhivarade struktuuri korrastamine 2002.a. jooksul.

2.4.4. Rahandusministeerium ei nõustu Teie seisukohaga annetatud kapitali ümberhindamise osas. Riigiraamatupidamises ei ole varade ümberhindlus lubatud.

2.4.5. Rahandusministeerium on Teie ettepanekuga nõus ning hakkab pankrotistunud ettevõtetele väljamakstud hüvitisi bilansiväliselt kajastama.

3.1.1. Mitterahalise sissemakse hindamine on teostatud kooskõlas "Äriseadustiku" § 249 ja Riigi Kinnisvara Aktsiaseltsi (edaspidi RKAS) põhikirja punktiga 2.5. Kinnisvaraeksperdi ülesandeks on määrata objekti harilik väärtus hindamise ajal, ehk teiste sõnadega turuväärtus, mille eest võiks vajaduse korral seda objekti võõrandada. Siinjuures peab ekspert arvestama nii positiivseid kui ka negatiivseid faktoreid, mis mõjutavad turuhinda, kuid samal ajal nad raamatupidamises fikseeritud jääkmaksumust mingi moel mõjutada ei saa.

Näiteks Lõkke 4 hoone puhul mõjusid negatiivselt turuhinnale raskesti kõrvaldatavad veekahjustused esimese korruse fuajees. Kõige olulisemaks miinuseks on aga hoone paiknemine kvartali sees, kus puuduvad reklaamivõimalused. Lisaks ülaltoodule langetab ka hinda vähene parkimisvõimalus. Neid aspekte arvesse võttes pidi ekspert objekti turuhinna määramisel arvestama. Peale selle tulenevalt aktsiaseltsi kui äriühingute ühe liigi iseloomust ja olemusest peaks harilik väärtus olema määratud võimalikult konservatiivselt. Samal ajal ei tasu Riigikontrollil unustada, et Rahandusministeeriumi bilansis kajastus käeolev hoone ehitusmaksumuses ja on üldtuntud tõde, et hoone ehitusmaksumus on alati kõrgem kui hoone turuväärtus.

3.1.2. Rahandusministeerium ei nõustu Teie seisukohaga, milles tuuakse eraldi välja ja seatakse kahtluse alla sauna renoveerimine. Rahandusministeerium ei ole teinud otsust sauna renoveerimiseks vaid otsustati renoveerida spordisaali ja selle juurde kuuluvaid pesemisruume koos saunaga, mida ministeeriumi töötajad kasutavad oma tervise parendamise huvides. Rahandusministeerium peab väga oluliseks oma töötajate tervise eest hoolitsemist. Rahandusministeerium on pidevalt püüdnud spordisaali ruume korras hoida kooskõlas kehtivate tervisekaitsenormidega. Spordikompleksi ruumid olid remontimata üle kümne aasta ja pesemistingimused ei vastanud elementaarsetele hügieeni nõuetele. Nende puuduste likvideerimiseks oligi suunatud ka viimane investeering – 356 tuhat krooni.

Lisaks ülaltoodule peab mainima, et renoveerimisotsuse tegemise hetkel ei olnud Rahandusministeeriumile teada, et luuakse Riigi Kinnisvara AS. Otsus spordiruumide renoveerimiseks tehti 05.02.2001, kui samal ajal Vabariigi Valitsus otsustas 28.06.2001 korraldusega nr.461-k luua Riigi Kinnisvara AS.
Seega loeme nimetatud investeeringut põhjendatuks.

3.1.3 Rahandusministeerium taunib Riigikontrolli alusetut väidet toomata välja, millist õiguakti me oleme rikunud.
Rahandusministri 21. detsembri 2000.a. määrus nr 111 "Majandustegevusest laekuvate tulude riigieelarvesse kandmine ja kasutamine", mis on kehtestatud 2000 ja 2001 riigieelarve seaduste §-ide 4 alusel ei täpsustata, missugusteks kassakuludeks võib laekumist majandustegevusest (016) kasutada. Seni on käsitletud majandustegevusest laekuvate tulude kasutamist artikli 99 "Määratlemata kuludena". Riigieelarve eelnõu seletuskirja kohaselt kasutatakse seda kuluartiklit, kui kulude täpsem jaotus on võimatu või mitteotstarbekohane. Ka majandustegevusest laekuvate tulude arvelt tehtavaid kulusid on summade äraarvamatu laekumise tõttu võimatu ette näha, seega on kulu tegemine selle aritikli alt õigustatud. Määratlemata kulud võivad olla ka investeeringud või renoveerimine.

Lugupidamisega

Harri Õunapuu
Minister

Aare Järvan
Kantsler

Triinu Klement
Tel 6 113 210

Veikko Vahar
Tel 6 113 569